

20.04.2021

Sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja

Eduskunta
StV@eduskunta.fi

HE 56/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen lainsäädäntöön sekä eräihin muihin lakeihin tehtävistä muutoksista hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevasta lainsäädännöstä johtuen (Sote 100)

Helsingin kaupungin lausunto hallituksen esityksestä 56/2021 vp koskien HUS-alueen tietojen käsittelyä tulevassa sote-järjestelmässä

HEL 2021-004762 T 03 00 00

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta pyytää yllämainittua asiaa koskevaan valiokuntakuulemiseen liittyen Helsingin kaupungin kirjallista asiantuntijalausuntoa. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimiala lausuu pyyntöön viitaten seuraavaa:

Ehdotus terveydenhuoltolain 9 § mukaisen potilasrekisterin kumoamisesta

Nykyisin HUS:n ja alueen kuntien perusterveydenhuollon potilasasiakirjat muodostavat terveydenhuollon yhteisen potilastietorekisterin, jonka rekisterinpitäjänä ovat kaikki rekisteriin liittyneet terveydenhuollon toimintayksiköt omien potilasasiakirjojensa osalta. Nyt sote-100 –lainsäädäntökokonaisuuden yhteydessä terveydenhuoltolain 9 § esitetään kumottavaksi. Sote-100 pakettia kuvataan tekniseksi lakien tarkistukseksi, mitä se suurimmalta osalta onkin. Terveydenhuoltolain 9 §:n kumoaminen ei kuitenkaan olisi Uudellamaalla vain tekninen muutos.

Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan terveydenhuoltolain 9 § mukaisen potilasrekisterin kumoamista koskeva ehdotus vaikeuttaisi Helsingin kaupungin, hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän palveluiden yhteensovittamista.

Ehdotus johtaisi ennen vuotta 2010 voimaantullutta terveydenhuoltolakeja valliinneeseen tilanteeseen, jolloin potilastietojen hyödyntäminen erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välisten hoitoketjujen

20.04.2021

Sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja

edellyttämiin tarpeisiin edellytti potilaalta nimenomaista suostumusta. Uudenmaan asukkaat olisivat tällöin tietojensa käyttömahdollisuuksien osalta eri asemassa kuin maan muiden alueiden asukkaat.

Vanhaan toimintamalliin palaaminen edellyttäisi muutoksia Uudenmaan laajimpaan asiakas- ja potilastietojärjestelmään (Apotti), jonka terveydenhuollon puoli on rakennettu yhteisrekisterimallin mukaan niin, että esimerkiksi Helsingin kaupungin perusterveydenhuollon ja HUS erikoissairaanhoidon välinen tietojen vaihto ei edellytä potilaan suostumusta. Lainsäädäntö olisi siis menossa tältä osin huonompaan suuntaan sen sijaan että tiedon käytettävyys ja integraatio paranisivat ja Apotti-potilas- ja asiakastietojärjestelmän tuomat mahdollisuudet tiedon integraatiossa toteutuisivat tavoitteiden mukaisesti.

Hallituksen esityksessä potilastietojen yhteisrekisteristä luopumista perustellaan sillä, että THL 9 §:ssä säädetty malli ei ole tietosuoja-asetuksen mukaisesti säädetty, eikä tarkastettu tietosuoja-asetuksen vaatimuksia vastaan. Tästä huolimatta, vaikka terveydenhuoltolain 9 § mukainen sääntely edellyttäisikin tietosuoja-asetuksesta johtuvaa tarkentamista, tämä olisi toteutettavissa tarkistamalla säädösten Uudellamaalla käsiteltävien henkilötietojen käyttötarkoitusta. Nyt perusteluissa esitetään esteitä yhteisrekisterille sen sijaan että haettaisiin ratkaisuja tiedon integraation parantamiseksi.

Terveydenhuoltolain 9 § mukainen yhteisrekisteri tai toiminnallisesti vastaava sääntely tulisi jättää toistaiseksi voimaan Uudellamaalla turvaamaan uudistuksen tavoitteita sekä alueen palveluiden toiminnallista yhteensovittamista ja saumattomia palveluketjuja. Helsingin kaupungin näkemyksen mukaan tietosuoja-asetuksen asettamat reunaehdot täyttyisivät, mikäli terveydenhuoltolaissa tai Uudenmaan erillisratkaisua koskevassa järjestämislaissa (HE241/2020) selkeästi säädettäisiin potilastietojen yhteisestä käyttötarkoituksesta Uudellamaalla ja tarkennettaisiin eri toimijoiden rooleja ja vastuita henkilötietojen käsittelyssä.

Laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä

41 § Tietojohdaminen

Sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käyttöä koskeva muutosehdotus liittyy edellä mainittuun terveydenhuoltolain 9 § yhteisen potilasrekisterin kumoamiseen. Mikäli yhteisrekisterisäännöksiä ei kumota, tulisi toissijaisesta käytöstä annetun lain 41 § muutosta koskeva ehdotus muuttaa siten, että Uudenmaan hyvinvointialueilla, Helsingin kaupungilla ja HUS-yhtymällä olisi tietojohdamisen tarkoituksessa oikeus käsitellä ja yhdistellä tunnisteellisesti asiakastietoja, jotka on tallennettu Uudenmaan hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän yhteiseen potilasrekisteriin.

20.04.2021

Sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja

Lopuksi

Sosiaali- ja terveydenhuollon sisältölainsäädäntö edellyttää mahdollisimman pikaista ajantasaisuuden ja yhdistämistarpeen arviointia. Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon välistä tiedonvaihtoa koskeva sääntely edellyttää laajaa kokonaisu päivittämistä. Nykyinen rekisterimalli, jossa sosiaali- ja terveydenhuolto on pitkälti jaettu eri rekistereihin on vanhentunut eikä vastaa tavoitetta palveluintegraatiosta. Näkemys sosiaali- ja terveydenhuollon tietojen erilaisesta käyttötarkoituksesta ei ole enää ajan tasalla. Sosiaalihuollossa syntyvät potilastiedot on tunnistettu jo vuosikymmenen ajan ongelmaksi, jota ei ole saatu lainsäädännöllä ratkaistua.

Lisätiedot

Jukka Pellinen, hallintoylilääkäri, puhelin: 310 42305
jukka.pellinen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja

20.04.2021

Sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja

Juha Jolkkonen
sosiaali- ja terveystoimialan
toimialajohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.